

FORORD

NyS 22 er et temanummer der handler om semiotik. Temaet er valgt af forskellige årsager, og en af dem er en grundlæggende nysgerrighed.

I en af artiklerne opremses nogle kortfattede definitioner af semiotikken. Blandt disse er: "den almene forskning i tegn", "en teoretisk sammenhængende forståelse af tegngivningen i kommunikation og erkendelse" og "studiet af betydningsproduktionens mulighedsbetingelser" (note 1).

Når man tager i betragtning at der er tale om en almen lære om tegn, burde semiotikken være en disciplin som andre grene af videnskaben, og ikke mindst sprogvidenskaben, kunne profitere af. Efter definitionerne er det semiotikkens gebet at undersøge sprogvidenskabelige fundamentaler, mekanismerne i det grundlag kommunikation finder sted på.

Alligevel finder der kun i begrænset omfang udvekslinger sted mellem semiotikken og sprogvidenskaben. På Københavns Universitet Amager, hvor hovedparten af redaktionen er ansatte eller studerende, har semiotikken således først og fremmest appelleret til litteraturvidenskaben. De semiotiske modeller og tankegange anvendes af de studerende i litterære analyser, ikke i sproglige analyser. Og så vidt vi ved er det ikke alene i København det forholder sig sådan.

Redaktionens nysgerrighed er rettet mod det forhold. Man kunne interessere sig for at forklare hvorfor – hvorfor semiotikken og sprogvidenskaben lever adskilte liv. Det kunne der formentlig gives mange forklaringer på. Men vi er først og fremmest interesserede i at undersøge om parterne lader sig bringe sammen. Vi har derfor opfordret en række forfattere til at skrive semiotiske artikler der åbner veje ind i sprogvidenskaben, som behandler emneområder semiotikken og sprogvidenskaben deler.

Men vi er interesserede i at tjene flere formål med NyS 22. Ét er at vi gerne vil belyse semiotikkens anvendelsesmuligheder i sprogvidenskabelig sammenhæng. Et andet formål er at formidle semiotikken, at præsentere

og forklare den som en relevant og anvendelig metode i studier af kommunikation, både når der er tale om studier med en sproglig og en litterær hovedvægt.

Oplægget til forfatterne har affødt en række bredt favnende artikler, som udmærker sig ved at have en både praktisk og teoretisk karakter. Der præsenteres konkrete semiotiske analyser af tekster, og artiklerne giver et indblik i hvordan semiotikken går til sine analyseobjekter og en forståelse af de teoretiske overvejelser der ligger bag.

Semiotikken betjener sig af sofistikerede modeller; det er et af disciplinens kendetegn. Christian Grambye og Harly Sonne beskriver og benytter dem flittigt i artiklen *Kompas* i deres analyse af en tv-reklame. Herigennem præsenteres adskillige af de strukturer semiotikken forstår betydning og kommunikation ved hjælp af.

Jørgen Dines Johansen og Svend Erik Larsen diskuterer i *Semiotik og lingvistik* bl.a. to problemstillinger som semiotikken og lingvistikken har til fælles, en specifik og en generel. Den specifikke problemstilling er begrebet deiksis og dets implikationer, den generelle problemstilling er kommunikation som sådan. Undervejs præsenteres og diskuteres nogle af semiotikkens hovedteoretikere og -teorier, og der er også rum for en konkret semiotisk analyse af en børneleg.

Kommunikationen er også Henrik Jørgensens emne. Han skriver i *Aktanterne, aktørerne, figurerne – og den konkrete tekst* om det paradoksale forhold at vi overhovedet forstår hinanden, selv når vi ikke har tilnærmelsesvis det samme vidensgrundlag at gå ud fra. Henrik Jørgensen foreslår at de semiotiske strukturer spiller en central rolle i kommunikatorers konstruktion og formidling af viden – og han beskriver gennem teksteksempler og analyser hvordan det konkret foregår.

Ib Ulbæk er skeptisk. Han præsenterer i *Semiotik: Teorien om Altings Betydning (TAB)?* en kritik af semiotikken som dels giver NyS 22 spændvidde ved at perspektivere det stof de andre artikler indeholder, dels illustrerer sprogvidenskabens forbehold og mistænksomhed over for semiotikken.

NyS indeholder normalt et antal anmeldelser af nye udgivelser. Men til NyS 22 har forfatterne leveret usædvanlig omfangsrige artikler. Vi synes at

artiklerne holder en standard der til fulde berettiger omfangene, og derfor har vi valgt ikke at bringe anmeldelser i NyS 22.

De kommende numre af NyS har det følgende planlagte indhold: NyS 23 bliver et nummer med blandede artikler. NyS 24 bliver et temanummer der handler om køn og sprog.

God læselyst!

Med venlig hilsen

REDAKTIONEN AF NYS

NOTER

1. Citaterne er hentet fra Ib Ulbæks artikel. Han citerer henholdsvis Per Aage Brandt (de to første citater) og Keld Gall Jørgensen (det sidste citat).